

PARAULES DE VIDA

Solemnitat del Corpus Christi

Avui celebrem la solemnitat del Cos i de la Sang de Crist, una festa de gran tradició a l'Església catòlica. La nit que havia de ser entregat, Jesús va fer per primera vegada allò que nosaltres fem cada cop que ens apleguem per celebrar l'Eucaristia: agafà el pa i dient l'acció de gràcies el partí, el donà als seus deixebles i digué: «*Això és el meu cos, ofert per vosaltres. Feu això, per celebrar el meu memorial*» (1Co 11,23-24). Quelcom semblant va fer amb el Calze ple de vi. Per això, conclou sant Pau: «*cada vegada que mengu aquest pa i beveu aquest Calze anuncieu la mort del Senyor fins que torni*» (1Co 11,26). Anunciar la mort del Senyor és dir a tots que en Ell trobem vida i salvació.

Aquest era un gest d'amistat i generositat de Jesús envers els seus deixebles. La festa d'avui, en la que recordem aquell moment, té una especial solemnitat perquè volem agrair públicament al Senyor el regal de la seua amistat, que hagi volgut quedar-se amb nosaltres i donar-se'ns en el sagrament de l'Eucaristia. Ho agraim i ho proclamem, perquè cada vegada que participem en ella ens unim a Crist i fem present en la nostra vida el misteri de la salvació. Els cristians mai podem deixar d'anunciar al món l'amor de Crist que es manifesta en l'Eucaristia.

Al llarg de les darreres setmanes molts xiquets i xiquetes de les nostres parròquies us heu acostat per primera vegada a rebre al Senyor, i avui participeu en la celebració del Cor-

pus. Segurament haureu rebut molts regals. El més gran i que més il·lusió us ha de fer és el mateix Jesús, eixe Jesús a qui heu rebut en l'Eucaristia: acolliu-lo en la vostra vida i no deixeu de participar cada diumenge en aquest sagra-

ment; agraiu-lo fent el possible per ser i viure sempre com amics seus; i anuncieu-lo proclamant la vostra fe. El Senyor ens estima a tots, i també a vosaltres. Participar en l'Eucaristia vol dir rebre eixe amor de Jesús i fer el possible per viure com amics seus.

Avui celebrem també la jornada de Càritas diocesana. No oblidem que celebrar l'Eucaristia ens ha de portar a solidaritzar-nos amb els més necessitats, i que una forma eficaç de fer-ho és col·laborant amb Càritas diocesana, un instrument molt important en la nostra diòcesi per ajudar-nos als cristians a viure el manament de l'amor. No sols anunciem la mort de Crist cada cop que celebrem l'Eucaristia, també quan fem present el seu amor amb els més necessitats.

Un dels elements més característics d'aquesta festa és la processó eucarística que recorre els carrers del nostres pobles i ciutats. Amb aquest signe volem manifestar allò que som com Església: un poble que camina content i esperançat pel món, perquè sabem que el Senyor viu i camina amb nosaltres. Però també volem dir als qui passen fam o set, als qui no tenen casa, als qui sofreixen o necessiten una pregaria o una paraula... a tots: Jesús us estima, Ell és la nostra Vida, Ell és l'Aliment de Vida que el nostre món i tots nosaltres necessitem. Amb la meua benedicció.

† **Enrique Benavent Vidal**
Bisbe de Tortosa

APUNTS PER A L'ANÀLISI

UN MAR D'EMOCIONS

L'alegria, l'esclat de la joia (I)

L'alegria és un esclat de joia en el cor, un crit espontani que arriba als confins de la terra, una abraçada enmig d'un aeroport, una llàgrima de goig que no té por de convertir-se enriu. Mou a l'acció, al moviment, a vèncer qualsevol obstacle per alt que sigui.

És un sotrac, quelcom inesperat, perquè l'alegria anticipada i calculada ja no és alegria. Advé sense permís i se'n va sense demanar-ho. És una

agradable intrusa que es cola en la vida per estar-s'hi poca estona, però que quan hi és, transforma poderosament la mirada, la forma de percebre el món i la mateixa percepció d'un mateix.

La visió de l'home alegre és molt distinta de la de l'home entristit. Encara que ambdós estiguin asseguts en el mateix banc, del mateix parc i a la mateixa hora, no veuen el mateix, perquè un cor alegre ho transforma tot i qualsevol indicatiu de ne-

gror, qualsevol taca de fosc és restaurada. Aquí rau l'alquímia de l'alegria: transforma el que és negre en blanc, el que és fosc en llum, el que és decrepit en primaveral. En el fons, però, res no canvia; però l'alegria causa la impressió de què ha canviat i això fa possible un nou moviment, un canvi en el gest.

Francesc Torralba
Doctor en Teologia

PALABRAS DE VIDA

Solemnidad del Corpus Christi

Hoy celebramos la solemnidad del Cuerpo y de la Sangre de Cristo, una fiesta de gran tradición en la Iglesia católica. La noche en que había de ser entregado, Jesús hizo por primera vez lo que nosotros hacemos cada vez que nos reunimos para celebrar la Eucaristía: tomó pan y, pronunciando la acción de gracias, lo partió, lo dio a sus discípulos y dijo: «*Esto es mi cuerpo, que se entrega por vosotros. Haced esto en memoria mía*» (1Co 11,23-24). Algo pareciendo hizo con el Cáliz lleno de vino. Por eso, concluye san Pablo: «*cada vez que coméis de este pan y bebéis del Cáliz, proclamáis la muerte del Señor, hasta que vuelva*» (1Co 11,26). Anunciar la muerte del Señor es decir a todos que en Él encontramos vida y salvación.

Este fue un gesto de amistad y generosidad de Jesús para con sus discípulos. La fiesta de hoy, en la que recordamos aquel momento, tiene una especial solemnidad porque queremos agradecer públicamente al Señor el regalo de su amistad, que haya querido quedarse con nosotros y dárse nos en el sacramento de la Eucaristía. Lo agradecemos y lo proclamamos, porque cada vez que participamos en ella nos unimos a Cristo y hacemos presente en nuestra vida el misterio de la salvación. Los cristianos nunca podemos dejar de anunciar al mundo el amor de Cristo que se manifiesta en la Eucaristía.

A lo largo de las últimas semanas muchos niños y niñas de nuestras parroquias os habéis acercado por primera vez a recibir al Señor, y hoy participáis en la celebración del Corpus. Seguramente habréis recibido muchos regalos. El más grande y que más ilusión os ha de hacer es el mismo Jesús, ese Jesús a quien habéis recibido en la Eucaristía: acogedlo en vuestra vida y no dejéis de participar cada domingo en este sacramento; agradecedlo haciendo lo posible para ser y vivir siempre como amigos suyos; y anunciadlo proclamando vuestra fe. El Señor nos ama a todos, y también a vosotros. Participar en la Eucaristía quiere decir recibir ese amor de Jesús y hacer lo posible para vivir como amigos suyos.

Hoy celebramos también la jornada de Cáritas diocesana. No olvidemos que celebrar la Eucaristía nos debe llevar a solidarizarnos con los más necesitados, y que una forma eficaz de hacerlo es colaborando con Cáritas diocesana, un instrumento muy importante en nuestra diócesis para ayudarnos a los cristianos a vivir el mandamiento del amor. No sólo anunciamos la muerte de Cristo cada vez que celebramos la Eucaristía; también cuando hacemos presente su amor a los más necesitados.

Uno de los elementos más característicos de esta fiesta es la procesión eucarística que recorre las calles de nuestros pueblos y ciudades. Con este signo queremos manifestar lo que somos como Iglesia: un pueblo que camina contento y esperanzado por el mundo, porque sabemos que el Señor vive y camina con nosotros. Pero también queremos decir a quienes pasan hambre o sed, a quienes no tienen casa, a los que sufren o necesitan una oración o una palabra... a todos: Jesús os ama, Él es nuestra Vida, Él es el Alimento de Vida que nuestro mundo y todos nosotros necesitamos.

Con mi bendición y afecto.

† **Enrique Benavent Vidal**
Obispo de Tortosa

Testimoni de la Pasqua Jove'19

Participar de la Pasqua Jove'19, del 18 al 21 d'abril, ha estat per a mi un goig, perquè m'ha permès conèixer persones d'altres indrets, escoltar la seva història, compartir testimonis i veure la seva entrega i dedicació. M'ha encomanat la seva il·lusió. Ha estat un plaer col·laborar en l'organització de les diferents activitats i conèixer amb els joves, perquè m'han fet recordar quan jo a la seva edat vaig co-

mençar a celebrar la Pasqua amb joves.

Participar conjuntament de les activitats ens ha fet connectar en l'Amor. Aquest era el lema de la Pasqua i per a mi s'ha fet realitat.

Vull destacar dos moments que m'han copsat especialment. La celebració penitencial a l'ermita de Santa Madrona d'Arnes, on vam anar caminant, l'escolta i meditació de la paràbola del fill

pròdig i l'ambient de pregària i recolliment que convidava a la confessió. Vam comptar amb tres sacerdots i el Sr. Bisbe. Cadascú després de confessar-se podia encendre una espelma als peus de la creu simbolitzant la llum rebuda en el sagrament de la reconciliació. L'altre moment especial va ser la vetlla pasqual a la parròquia d'Horta de Sant Joan. Vam participar activament amb la gent del poble. Va ser una manera bonica i diferent de celebrar la resurrecció de Jesús. En acabar, vam compartir cants, vivències i dolços que havien preparat amablement les senyores de la parròquia.

L'endemà va arribar el moment més difícil, acomiadar-nos. Ha estat una Pasqua Jove intensa però ara ens uneix quelcom més fort, sòlid i profund: l'Amor de Déu que ens agermana en la fe.

Mercè Valdeoriola

Trobada a Montserrat de les hospitalitats de Lourdes

El segon dissabte del mes de maig, mes dedicat a la Mare de Déu, les hospitalitats de la Mare de Déu de Lourdes de les diòcesis amb seu a Catalunya fem una trobada festiva a Montserrat.

De la nostra Diòcesi de Tortosa vam participar 29 persones, que a les 7 del matí ens trobàrem per iniciar junts el camí cap a Montserrat. La celebració de la Missa Conventual fou el punt clau, on el nostre president va fer la monició de presentació i dos joves van presentar a les ofrenes l'arròs típic de la nostra terra.

El dinar de germanor, 488 persones de les diferents hospitalitats, va ser l'altre punt destacat: compartir la germanor recordant els propers pelegrinatges a Lourdes, projectes i alegries.

Sobre les 17 hores tornàvem cap a casa amb l'alegria d'haver passat un dia a la «CASA DE LA MARE».

Mn. Jordi Centelles

Consiliari de l'Hospitalitat de la Mare de Déu de Lourdes

TWITTER DEL PAPA FRANCESC

@Pontifex: «A l'Eucaristia hi trobes realment Jesús, comparteixes la seva vida, sents el seu amor; allà pots experimentar que la seva mort i resurrecció són per tu» (18 d'abril).

@Pontifex: «Mira els braços oberts de Crist crucificat, deixa't salvar per Ell. Contempla la seva sang vessada per amor i deixa't purificar. És així

com podràs néixer de nou» (19 d'abril).

@Pontifex: «Acollim a la nostra vida la victòria de Crist sobre el pecat i sobre la mort. Així atraurem la seva força transformadora també sobre la creació» (22 d'abril).

@Pontifex: «El Senyor ens busca a tots, vol que tots sentim l'escalfor de la seva misericòrdia i del seu amor» (27 d'abril).

Treballs de restauració de la Porta dels Apòstols de l'església arxiprestal de Morella

El projecte de restauració de la Porta dels Apòstols de l'església arxiprestal de Morella és un encàrrec de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esports a l'estudi d'arquitectura Balam Consultores s.l.

Prèviament a la redacció del projecte es desenvolupen extensos estudis d'investigació i intervenció de l'IVACOR, referents a policromies, maçoneria, escultura i morters. D'altra banda, l'I.R.P. de la UPV realitza l'aixecament de les Portades de l'Arxiprestal.

Abans de la intervenció, l'exterior de la Porta presentava una capa generalitzada de brutícia acumulada i descomposició dels materials per l'acció d'agents externs.

La restauració s'ha desenvolupat en quatre fases: actuacions prèvies, neteges, intervencions, consolidacions i tractaments finals.

Les obres, que es van iniciar el maig de 2018 i han finalitzat el maig de 2019, han tingut un pressupost de 793.875,65 € i han estat executades per l'empresa Cyrespa s.l., especialista en restauració del patrimoni.

Durant l'execució, han visitat l'obra diferents autoritats civils i eclesiàstiques, entre les que cal destacar l'Excm. i Rvdm. D. Enrique Benavent, bisbe de Tortosa, el passat dia 1 de maig, quan l'obra era pràcticament finalitzada. Pocs dies després, la visita de Dertosa Sacra amb Mn. Josep Alanyà. L'arquitecte restaurador ha estat Vicente Dualde.

Ministeri de lectors dels nostres seminaristes: Christian, Matteo i Santi

El dijous 23 de maig, el Seminari Major Interdiocesà s'ha vestit de festa. El nostre bisbe, Mons. Enrique Benavent, ha conferit el ministeri de lectors a tres dels nostres seminaristes: Christian, Matteo i Santi.

Han acompanyat al Sr. Bisbe en la celebració de l'Eucaristia els formadors del Seminari i els mossens on els seminaristes estan fent l'experiència de pastoral. Familiars i amics també s'han aplegat al voltant de l'altar per pregar per ells i viure aquest pas que els va apropant a la meta: l'ordenació sacerdotal.

En l'homilia, el Sr. Bisbe ha dit als nous lectors:

«Esteu cridats a ser testimonis-apòstols de l'Evangeli. El prevere és el dispensador de la Paraula de Déu i dels Sagraments.

Tres actituds a l'hora d'apropar-se a la Paraula de Déu:

- Buscar què diu. Quan important és el seu estudi.
- Saber què em diu, perquè és Paraula viva. Ser homes de pregària.
- Mirar com l'anunciem al nostre món. La Paraula de Crist és de Gràcia i de Salvació. Ell, en la seva Paraula, ens exhorta a estimar-lo i a complir els seus manaments. Qui viu així trobarà l'autèntica alegria i la mostrarà al nostre món, que tant necessita de la Paraula de Déu però que, potser, tan poc l'escolta.»

Acabada l'homilia els ha exhortat, tot fent camí cap al sacerdoti, a ser bons dispensadors de la Paraula, por-

tant-la al cor i fent-la vida, com la Mare de Déu. En acabar la missa, hem compartit el sopar, preparat pels seminaristes, on no ha faltat el postre típic italià, tiramisú, preparat per Mat-

teo i els seus pares. En un ambient de festa i molta familiaritat hem acabat aquest gran dia.

Mn. Javier Vilanova
Rector del Seminari Interdiocesà

AGENDA

■ **Dilluns 24**, l'Aldea, parròquia Sant Ramon, a les 18 h, 50è aniversari de la inauguració del temple parroquial.

■ **Del 27 de juny al 1 de juliol**, Lourdes, pelegrinatge diocesà.

LECTURES DE LA MISSA DIÀRIA I SANTORAL

24. □ Dilluns (lit. hores: de la Solemnitat. 4a setm.) [Is 49,1-6 / Sl 138 / Fets 13,22-26 / Lc 1,57-66.80]. Naixement de sant Joan Baptista, fill de Zacaries i Elisabet, parent i precursor del Senyor, patró de la diòcesi de Lleida.

25. ■ Dimarts [Gn 13,2.5-18 / Sl 14 / Mt 7,6.12-14]. Sant Pròsper d'Aquitània, bisbe; sant Guillem (†1142), abat; santa Oròsia, vg. i mr.

26. ■ Dimecres [Gn 15,1-2.17-18 / Sl 104 / Mt 7,15-20]. Sant Pelai o Pelagj, noi mr. de la castedat, a Còrdova (925), nat a Galícia, venerat a Oviedo; sants Joan i Pau (Joanipol), germans mrs.; sant David, ermità (s. V); santa Perseveranda, vg.;

beata Magdalena Fontaine, vg. i mr. *Lleida, Tortosa, Sant Feliu de Llobregat i Urgell*: □ Sant Josepmaria Escrivà de Balaguer (Barbastre, 1902 - Roma, 1975), prev. fund. Opus Dei.

27. ■ Dijous [Gn 16,1-12.15-16 (o bé, més breu: 16,6b-12,15-16) / Sl 105 / Mt 7,21-29]. Sant Ciril d'Alexandria (370-444), bisbe i doctor de l'Església; Mare de Déu del Perpetu Socors, patrona de la Seguretat Social i del cos de sanitat; sant Ladislau, rei hongarès; sant Zoile, mr.; Tomàs d'Orvieto, rel. servita.

28. □ Divendres [Ez 34,11-16 / Sl 22 / Rm 5,5-11 / Lc 15,3-7]. Sagrat Cor de Jesús. Sant Ireneu (s. II), bisbe de

Lió i mr., deixeble de Policarp d'Emirna; sant Pau I, papa (757-767); sant Argimir, monjo i mr.; santa Marcel·la, mr.

29. ■ Dissabte [Fets 12,1-11 / Sl 33 / 2Tm 4,6-8.17-18 / Mt 16,13-19]. Sant Pere (o Quefes), de Betsaida, i sant Pau (o Pol), de Tars, apòstols, puntals de l'Església (s. I); santa Maria, mare de Joan-Marc.

30. ■ Diumenge vinent, XIII de durant l'any (lit. hores: 1a setm.) [1R 19,16b.19-21 / Sl 15 / Ga 5,1.13-18 / Lc 9,51-62]. Sants protomàrtirs de l'Església de Roma, en temps de Neró (s. I); sant Marçal de Llemotges, bisbe; santa Emiliana, vg.

El Cos i la Sang de Crist (C)

COMENTARI

L'Eucaristia, el veritable aliment

Corpus ens fa reflexionar sobre allò que celebrem cada dia, l'Eucaristia. Sant Pau ens diu que la celebració de l'Eucaristia és una tradició que ha rebut (per tant es remunta a abans de la seva conversió): *Jesús, el Senyor, la nit que havia de ser entregat prengué el pa, el partí i digué: Això és el meu cos, ofert per vosaltres. Igualment prengué el calze i digué: Aquest calze és la nova aliança segellada amb la meva sang. Cada vegada que mengeu aquest pa i beveu aquest calze anuncieu la mort del Senyor fins que torni.* L'Eucaristia, doncs, és la presència real de Crist que ens ofereix la salvació que ell ens va obtenir amb la seva mort i la seva resurrecció. L'Eucaristia és fer present cada dia per nosaltres la seva salvació fins a la fi del món.

La primera lectura ens recorda un relat molt antic quan Melquisedec *porta pa i vi*. I com era *sacerdot beneí Abram*. La carta als hebreus ens dirà que Melquisedec és la imatge de Crist. El text, doncs ens recorda que ell ens ofereix el pa i el vi que són el seu cos i la seva sang perquè siguin el nostre aliment.

l'evangeli ens narra la multiplicació dels pans i dels peixos, que certament és un símbol de l'Eucaristia. El text diu: *Jesús prengué els cinc pans i els dos peixos, alçà els ulls al cel, els beneí, els partí i els donava als deixebles.* No ens recorda això justament les paraules que diu el sacerdot en la consagració? Però abans Jesús, davant la petició dels deixebles que *acomiadés la gent*, diu: *Doneu-los menjar vosaltres mateixos.* És a dir, participar de l'Eucaristia vol dir també preocupar-nos que tothom tingui el pa material, el pa de cada dia, però també el pa, encara més important de l'Eucaristia. Corpus, doncs, ens recorda que Jesús es fa realment present en cada Eucaristia per a ser el nostre aliment, per a donar-nos la força de la seva salvació i perquè nosaltres sapiguem associar també la fam dels nostres germans amb el pa material i el pa eucarístic.

Mn. Jaume Pedrós

▶ Lectura del llibre del Gènesi (Gn 14,18-20)

En aquells dies, Melquisedec, rei de Salem, portà pa i vi. Com que era sacerdot del Déu Altíssim, beneí Abram amb aquestes paraules: «Que el Déu Altíssim, creador del cel i de la terra, beneeixi Abram. Beneït sigui el Déu Altíssim, que ha posat a les teves mans els teus adversaris.» I Abram li donà el delme de tot el botí.

▶ Salm responsorial (109)

R. «Ets sacerdot per sempre, com ho fou Melquisedec.»

Oracle del Senyor el meu Senyor: «Seu a la meva dreta, / i espera que faci dels enemics l'escambell dels teus peus.» R.

Que el Senyor estengui lluny des de Sió / el poder del teu ceptre. / Impera enmig dels enemics. R.

«Ja eres príncep el dia que vas néixer, / tens la glòria sagrada des del si de la mare, / des del principi jo t'he engendrat.» R.

El Senyor no es desdiu del que jurà: / «Ets sacerdot per sempre, com ho fou Melquisedec.» R.

▶ Lectura de la primera carta de sant Pau als cristians de Corint (1Co 11,23-26)

Germans, aquesta tradició que jo he rebut i que us he transmès a vosaltres ve del Senyor; Jesús, el Senyor, la nit que havia de ser entregat prengué el pa, i, dient l'acció de gràcies, el partí i digué: «Això és el meu cos, ofert per vosaltres. Feu això per celebrar el meu memorial.» Igualment prengué el calze, havent sopat, i digué: «Aquest calze és la nova aliança segellada amb la meva sang. Cada vegada que en beureu, feu-ho per celebrar el meu memorial.» Així, doncs, cada vegada que mengueu aquest pa i beveu aquest calze anuncieu la mort del Senyor fins que torni.

▶ Lectura de l'evangeli segons sant Lluc (Lc 9,11b-17)

Un dia Jesús parlava del regne de Déu a la gent i curava els qui en tenien necessitat. Veient que començava a fer-se tard, els dotze anaren a dir-li:

«Acomiadeu la gent. Que vagin a passar la nit als pobles o a les masies del voltant, i puguin trobar-hi queviures; aquí és un lloc despoplat.» Jesús els digué: «Doneu-los menjar vosaltres mateixos.»

Els respongueren: «Només tenim cinc pans i dos peixos. ¿Hem d'anar nosaltres mateixos a comprar menjar per a tota aquesta gentada?» Tots plegats eren uns cinc mil homes.

Ell digué als deixebles: «Feu-los seure en grups de cinquanta.» Els deixebles ho feren i tothom s'assegué. Jesús prengué els cinc pans i els dos peixos, alçà els ulls al cel, els beneí, els partí i els donava als deixebles perquè els servissin a la gent. Tothom en menjà tant com volgué i recolliren dotze coves de les sobres.

▶ Lectura del libro del Génesis (Gn 14,18-20)

En aquellos días, Melquisedec, rey de Salén, sacerdote del Dios altísimo, sacó pan y vino, y le bendijo diciendo: «Bendito sea Abrán por el Dios altísimo, creador de cielo y tierra; bendito sea el Dios altísimo, que te ha entregado tus enemigos». Y Abrán le dio el diezmo de todo.

▶ Salmo responsorial (109)

R. Tú eres sacerdote eterno, según el rito de Melquisedec.

Oráculo del Señor a mi Señor: / «Siéntate a mi derecha, / y haré de tus enemigos / estrado de tus pies.» R.

Desde Sión extenderá el Señor / el poder de tu cetro: / somete en la batalla a tus enemigos. R.

«Eres el príncipe desde el día de tu nacimiento / entre esplendores sagrados; / yo mismo te engendré, desde el seno, / antes de la aurora.» R.

El Señor lo ha jurado y no se arrepiente: / «Tú eres sacerdote eterno, / según el rito de Melquisedec.» R.

▶ Lectura de la primera carta de san Pablo a los Corintios (1Cor 11,23-26)

Hermanos: Yo he recibido una tradición, que procede del Señor y que a mi vez os he transmitido: que el Señor Jesús, en la noche en que iba a entregarlo, tomó pan y, pronunciando la Acción de Gracias, lo partió y dijo: «Esto es mi cuerpo, que se entrega por vosotros. Haced esto en memoria mía». Lo mismo hizo con el cáliz, después de cenar, diciendo: «Este cáliz es la nueva alianza en mi sangre; haced esto cada vez que lo bebáis, en memoria mía. Por eso, cada vez que coméis de este pan y bebéis del cáliz, proclamáis la muerte del Señor, hasta que vuelva.»

▶ Lectura del santo Evangelio según san Lucas (Lc 9,11b-17)

En aquel tiempo, Jesús hablaba a la gente del reino y sanaba a los que tenían necesidad de curación. El día comenzaba a declinar. Entonces, acercándose los Doce, le dijeron: «Despide a la gente; que vayan a las aldeas y cortijos de alrededor a buscar alojamiento y comida, porque aquí estamos en descampado». Él les contestó: «Dadles vosotros de comer». Ellos replicaron: «No tenemos más que cinco panes y dos peces; a no ser que vayamos a comprar de comer para todo esta gente». Porque eran unos cinco mil hombres. Entonces dijo a sus discípulos: «Haced que se sienten en grupos de unos cincuenta cada uno». Lo hicieron así y dispusieron que se sentaran todos. Entonces, tomando él cinco panes y los dos peces y alzando la mirada al cielo, pronunció la bendición sobre ellos, los partió y se los iba dando a los discípulos para que se los sirvieran a la gente. Comieron todos y se saciaron, y recogieron lo que les había sobrado: doce cestos de trozos.